

Ο ΦΩΤΗΣ ΚΟΝΤΟΓΛΟΥ ΚΙ ΕΝΑΣ ΑΛΛΟΣ ΕΛΛΗΝΑΣ ΚΟΝΤΑ ΣΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ

Α'

Μπροστά στην ανοιχτή
και σάν ανερχομένη
κατ' τὰ θουνά θάλασσα,
ἐκεῖ καθήσαμε και στήσαμε κουθέντα
μυστική, όλονυχτίς, καθὼς οἱ παλαιοὶ
ὁποῦχαν δίψα ψυχῆς κι ἐκζητοῦσαν.

Μπροστά κοντά στη θάλασσα.
Μαῦρος ἀπέραντος πόντος
και μέσα ρυθμικά φέγγουν τ' ἄστρα,
ὅλα τ' ἄστρα
και πάνω ψηλά ὅλα τ' ἄστρα ἀκίνητα.

Και κάποια φέγγη δῶ και κει μακρυνά ἐπιπλέουν,
αὐτὰ πού ἀναζητεῖ ὁ πλοηγός μας
κι ὅλο χάνονται.

—Λέγω πὼς εἶναι
ἢ ἀπὸ φτερά τῶν Ἀγγέλων
ἢ τὰ χνάρια Αὐτοῦ πού περνάει τὰ νερά.

—Εἶναι ἡ θάλασσα.
Τῶν σωμάτων ἡ καίδεψη, ὥστε
πὺδ τέλεια δεῖχνηται τῆς ψυχῆς μας ἡ ἄθληση.

—Και πάλι λέγω
γιὰ τίς ἄνωθε φωτίσεις
και πὼς πέρασες τὰ πράγματα τῆς γῆς
κι αὐτὰ μὲ συμπίνεση
και μ' ἀγάπη πολλή
κι ἐντός σου τὰ ἐκόμισες
κι ἐντός σου δὲν στάθηκαν
οὔτε δεσιὰ τῆς σαρκός,
οὔτε ἔλεγχοι ἔνδον.

—Πέρ' ἀπ' αὐτὰ, πέρ' ἀπ' αὐτὰ.
Ἀπλότερο εἶναι τῆς καρδιάς μας τὸ νόημα,
καθὼς σὲ γάμο μᾶς ἐδόθη κρασί
και χορτάσαμε ὁμινοοῦντες στην ἔρημο,
τόσος λαός,
ἢ καθὼς μᾶς διαπερᾷ ἡ εὐφροσύνη,
ὅταν ὁ ἀδελφός μας σταθεῖ και ρωτήσῃ:
«παιδιά μὴ τί προσφάγιον ἔχετε;» 1

ἢ ὅπως τὸ καυτὸ μεσημέρι
πέρα στὸ λιμάνι οἱ ἐργάτες
κοιμοῦνται θαυιὰ στοὺς ἴσκιους τῶν τοίχων,
δίπλα - δίπλα χωρὶς συστολή
γιὰ τὸ θρώμικο ἰδρώτα τους,
ἀδερφωμένοι, μὲ πλήρη ἀθωότη.

—Και λέγω γιὰ χρόνια περασμένα
τότες πού τὰ χέρια τ' ἀνθρώπου
εἶχαν ἀλλοιώτικη ἐκφραση
και κοντὰ στὰ σώματα ἔβγαине

ἴσα τραχὺς ὁ κόπος τοῦ Στέρνου
και δὲν ἔβλεπα τὸ περιττὸ στὰ χρώματα
στὶς μορφές και στὰ ἔργα.

Και πὼς ξεχώριζε κι ἔσθηνε
δίχως ἤχο τὸ μάταιο.

—Νὰ θυμᾶσαι τίς ρίζες.
Εἶν' τὰ χέρια πού παίρνουν τὸ αἷμα τοῦ χρόνου
και τ' ἀλλάζουν σὲ φῶς.
Και δίχως φῶς
μήτε τὰ χρώματα
μήτε οἱ χάρες
και μήτε οἱ ἤχοι και οἱ χοροί.

Θεηγορῶντας βλέπουμε
πολυφώτους ἀστέρες
και τὰ μυρίπνοα ἀνθη...

Τώρα ὥρα προσδιορισμένη τῆς ἐξόδου.
Ὁ διάπλους τελειώνει, θὰ ἐξέλθω.
Μὴ φοβήθῃς, ἀκολουθεῖ ἡ σιωπή.

Β'

Ἀδερφέ μου ὁμαίμονα,
δὲν ἔχω φόβο κανένα.
Και θὰ ὑπομείνω.
Περνάει γοργὰ ὁ καιρός,
δὲν ξέρω τὴν Ὥρα.
Μόν' λέγω νάρθῃ τὸ ταχύ.

Τί τώρα μ' ἐξουθενώνουν οἱ συνεχεῖς ἀφαιρέσεις.
Μοῦ παίρνουν
λίγο - λίγο τὸν τόπο μου
χιτίζοντας τοίχους ψηλοὺς πλάι - πλάι.
Μοῦ παίρνουν τῆς δουλειᾶς μου τὰ σύνεργα.
Μοῦ ἀφαιροῦν τὰ δάχτυλα.
Μοῦ ρίχνουν λάσπη στὸ πρόσωπο
και μὲ τυφλώνουν
και σκώνουν δουὴ θανατερή
και μὲ κουφαίνουν.

Μὲ λοιδορίες πνίγουν τὴν φωνή μου
κι ὅλο μὲ μέταλλο δαμονικά μὲ φιμώνουν.

Θὰ μὲ γυμνώσουν και θὰ μ' ἀφήσουν γυμνός.

Στὸ τέλος θὰ μὲ πνίξουν ἀργὰ οἱ καπνοί.

Τέτοια ἢ σειρὰ αὐτῆς τῆς γενιάς.
Ὅλοένα και πιότεροι δὲν τελειώνουν μὲ εἰρήνη.

Κάλλιο νάρθῃ ἡ Ὥρα τὸ ταχύ
γιατὶ νοῦ και φρίττω.

Βλέπω τὴ γεωμετρία πού τὰ εἰδωλά της

ποτέ δὲν εἶδα καὶ ποτέ δὲν τὰ νόησα.
Τὸ τοπίο σὲ φῶς θαμπὸ
ἀναλλοίωτο κι ἀγευστο.
Τῇ σιωπῇ πρὶν ἀπ' τῇ θύελλα
ποῦ ὅλο στέκει, δὲν λέει νὰ ξεσπάσει.

Μαρμαρωμένα τὰ σώματα
σὲ προσδιορισμένα ἀνάκλιντρα
σὲ πλῆθος ξιμῶλα ἀνάμεσα.

Εἶναι νεκροί; Διακρίνω
ἐκφραση αἰλούρων
στῶν βλεφάρων τὸ ἀργὸ ἀνοιγοκλείσιμο
σὲ μάτια σθησιμένα
—φριχτὴ αἰμοδορία—
καὶ στῶν χειρῶν τίς συρτές τίς κινήσεις,
καθὼς τῶν φιδιῶν,
τὸν πανικὸ καὶ τὴ φοβέρα ἀντάμα.

Τῆς τροφῆς χωρισμένη ἡ λήψη
σὲ σχήματα καὶ εἶδος.
Κατὰ τὰ ἄλλα ἡ στείρωση
πὺθ θαθεῖα ἀπὸ τῇ σήψη,
ὅσο ὁ χωρὶς ἥλιο οὐρανός.

Δὲν εἶναι τούτη ἡ γῆς. "Οχι.
Μῆτε τῶν ἀστέρων τὸ σύστημα.
Ἐδῶ εἶν' οἱ ἐξεληθόντες τῶν πυλῶν τοῦ Κόσμου,
αὐτοὶ ποῦ φύγαν μακριά,
οἱ ἐκπεσόντες, μετέωροι τῶν ἀδύσων.

Ἐδῶ εἶν' ὁ ἀντίκοσμος.

Οἱ ποῦ σταίνουν σκάλες κι ἀνεβαίνουν
καὶ πάλι μετέωροι τῶν ἀδύσων.
Αὐτοὺς ποῦ ξμειναν ἢ γύρισαν πίσω
κανεῖς δὲν θυμᾶται.
Ἐδῶ εἶν' ὁ ἀντίκοσμος
καὶ καρπὸς γνώσεως
καρπὸς ἀπέπιδας ἀγνοίας.

Τώρα κρύος φόδος μὲ συνέχει.

Παληότερα μιλήσαν περὶ τῆς Ἑλευσεως
καὶ τώρα κοντά, σὰν ἔπεσεν κραυγὴ Ἑάλω ἡ Πόλις,
μιλᾶν πῶς θὰ πλέφει τὸ μισχάρι στὸ αἷμα
κι ὁ Βασιλεὺς ὁ μάρτυρας θὰ ἐγερθεῖ
καὶ θὰ ἐπιστρέφει ἡ Πόλις.

Ἔτσι πάντα ἐλπίζαμε.

Ἄλλ' ἐγὼ στάζοντας φαριμάκι
τί νὰ πῶ γι' αὐτὰ ποῦ μὲ σπαράζουν;

Τότε ἄκουσα τὰ τελευταῖα τὰ λόγια:
Νὰ θυμᾶσαι τὰ ποῦ εἶπε
ὁ ληστής μετὰ τὸ μνήσθητι.
Ἐπραγματώθη ἡ Ἑλευσις.
Ἀπομένει τῶν Οὐρανῶν ἡ Βασιλεία.

1 Ἰωάννου, ΚΑ' 8

1965

ΑΓΓΕΛΟΣ ΦΩΤΙΟΣ ΠΑΣΧΑΛΑΣ

ΤΡΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Γράμμα Πρῶτο

Ἦ ἐρημία.
Ὡσάν νὰ εἶσαι στὸ δῦθος τοῦ ὕπνου,
ἔως τὴν ἐξουθέנוση,
ὥσάν νὰ ἔχει ἡ ἄδυσσο κέντρο.
Τέτοια ἐρημία.

Κι ἡ πύλη ἔγινε γιὰ νὰ εἰσχωρήσεις
κι ὄχι νὰ ἔγεις.

Τι ἀξίζει νὰ ἱστορήσεις
γιὰ τῆς ἐρήμου τὸ λέοντα,
ἢ γιὰ τὸ λύκο ποῦ ὀλοένα ἀνεβαίνει ψηλὰ νὰ πεθάνει,
γιὰ τὸν ἀητὸ στὴν παγωνιά τοῦ χειμῶνα.
"Οχι, γι' αὐτὰ μὴ μιλήσεις.

Νὰ θυμηθεῖς τὸ δεντρί
ποῦ ἀπόμενει μόνον στὸν ἀπέραντο κάμπο,
στὴν ἡσυχία καὶ στὸ κᾶμα
τοῦ καλοκαιριοῦ τ' ἀνελέητου,
ἢ στὴ σπορὰ τῶν ἀστραπῶν καταμεσὶς.

Καὶ τὸ θαλασσινὸ βραχίονα
σὲ νύχτια κάλμα,
ὥσάν νὰ ἐκλείσθῃ ὁ οὐρανός,
ἢ στὴ μανία τῶν νερῶν καὶ τῶν κυμάτων

καθὼς ξημερώνει.

Καὶ τὸ ἔνα κυπαρίσσι
στὴ θαθεῖα ρεματιά
ποῦ πάει νὰ ξεπεράσῃ.

Αὐτὸ τὸ μῆνυμα.

Ἦ Τιμόθεε, σοῦ γράφω
βλέποντας τοῦ πελαργοῦ τὴν πάλῃ μὲ τὸ φίδι.
Σοῦ γράφω καὶ μαίνονται ἐντὸς μου
ἡ ἀγάπη κι ὁ δαίμονας
καὶ μὲ ρημάζουν.

Γράμμα Δεύτερο

Ἐγραψα καὶ ἀπάντησῃ δὲν πῆρα.
Ἐγενεψα καὶ δὲν εἶδα σινιάλο οὐράνιο,
ροῦχο καθάριο, ἀπλωμένο
νὰ ντύσω τὴν ἐντὸς μου γυμνότη.
Ἦ κλωστή, ἔστω παραδομένη στὸν ἄνεμο,
νὰ δεθῇ, νὰ μὴ φύγῃ.

Καὶ πῶς νὰ περάσει τὸ δλέμμα μου
τέτοια ἀπόστασῃ πυκνῆς ἀδεοδιότητος;

Κάτι μοῦ λέει